

HASONMÁSOK ÉS REPRINTEK

– PÓDIUMBESZÉLGETÉS ÉS KIÁLLÍTÁS –

2013. március 5. és július 13. között válogatást mutattunk be az 1850 előtt készült könyveknek és kéziratok dokumentumoknak a faksimile és reprint kiadásai-ból a VII. szinti katalógustérben.

A faksimile latin eredetű kifejezés, amelynek eredeti jelentése: fac simile, azaz: csinálj hasonló! Nyomdászati értelemben faksimilének nevezzük egy dokumentum (például könyv, kézirat, kép, kotta stb.) az eredetihez mindenben hasonló és nyomdai úton sokszorosított másolatát, azaz hasonmás kiadását.

A faksimilé esetében – amelyek elsősorban gyűjtők számára készülnek – a legteljesebb igényességgel igyekeznek mindenben az eredeti dokumentumot lemá-

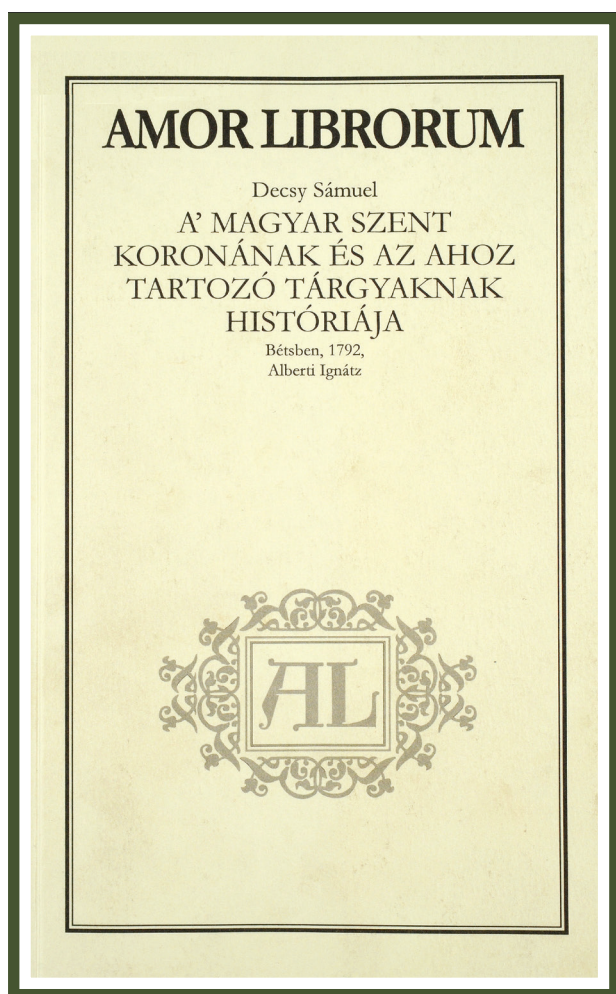
solni. E kiadványoknál a cél az, hogy amennyire csak lehet, megközelítsék az eredeti kötet arculatát, s hogy megteremtsék az eredeti megjelenés illúzióját a forma, a méret, a kötésmód szempontjából is. Egy igazán jól sikerült faksimile esetében alig lehet megkülönböztetni a hasonmás az eredeti kiadás példányaitól.

Többféle célból dönthetnek egy könyv hasonmás kiadásként való megjelentetéséről: elsősorban a hiánypótló, érdeklődésre számot tartó, ritka, avagy már nem könnyen hozzáférhető szépirodalmi és szakkönyveket, bibliofil könyveket adják ki ily módon.

A reprint (az angol szó jelentése: újrinyomat, újrainyomat) esetében önálló, mai tervezésű kiadásról beszélhetünk, amikor is csak a dokumentum belső része, a könyvtest (a szövegtükör) egyezik meg az eredetivel. Ez esetben egyszerűbb kivitelezésű kiadványról van többnyire szó, mivel a reprint kiadás esetében a hangsúly a tartalom reprodukálásán, a használhatóságon van. Ennek megfelelően a reprint többnyire olcsóbb kategóriájú kiadvány.

Egyazon könyvnek elkészíthető mind a hasonmás, mind pedig a reprint változata is. (Erre jó példa Könyvtárunk és a Kossuth kiadó közös, *Amor Librorum* sorozata, amelynek egyes darabjai mindkét változatban kiadásra kerültek.) A tárlathoz kapcsolódóan március 30-án e kérdések mentén Könyvtárunk szakmai kerekasztal-beszélgetést is szervezett a *Reprinttől az értékes hasonmásig* címmel, amelyen Boka László irodalomtörténész, tudományos igazgató moderálásával Kocsis András Sándor, a Kossuth Kiadó elnök-vezérigazgatója, Kőszeghy Péter irodalomtörténész, a Balassi Kiadó tudományos igazgatója, valamint Schöck Gyula, a Schöck Kft. cégvezetője beszélgetett a faksimile és a hasonmás kiadások mai helyzetéről, valamint az OSZK mint tudományos műhely és könyvkiadó ilyen téren történt kezdeményezéseiről.

A kiállítás során elsősorban a 16–17. századi Bibliafordításoknak, illetve a vallási, szépirodalmi, történelmi, természetrajzi és pedagógiai könyveknek a 19-től a 21. századig megjelentetett újbóli kiadásai közül válogattunk. Érdemes kiemelni néhány könyvet, így Komjáthy Benedek Pál apostol leveleinek a fordítását, amely a legelső teljes egészében magyar nyelven

A Kossuth Kiadóval közös sorozatunk egyik tagja

Ransanus-kódex hasonmása

nyomtatott könyv. A fordítás első reprint kiadása 350 évvel az első kiadást követően, 1883-ban jelent meg.

A kiállítás egyik legszebb darabja volt a *Pécsi Misszálé*, (a Schöck kft. egyedi kiadása, OSZK együttműködés révén) amelynek érdekessége és értéke, hogy az eredetiben fennmaradt misekönyvek mindegyike csonka, csupán a faksimile kiadás teljes. A pedagógiai témájú könyvek egyik érdekessége volt a 16 kiadást megélt *Flóri könyve*, amely a maga korában (az első kiadás még 1839-ben jelent meg Heckenast Gusztávnál) elterjedt filantropista pedagógia moralizáló-oktató szellemében íródott. Maga a könyv az

első magyar nyelvű, óvodás és kisiskolás gyermekek számára készült verses, képes, kottás dalos könyv, mely tematikus sokszínűségének köszönhetően nemzedékek meghatározó hatású első olvasmánya lett.

Látható volt a kiállításon több egyedi kivitelű kötet mellett a Gutenberg-biblia, a Hunyadi Mátyás könyvtárából származó kódexek (korvinák), II. Rákóczi Ferenc ábécés könyvecskéje, illetve a Balassi Bálint verseit kéziratos formában őrző Balassa-kódex is.

Kozma Katalin és Szendrei Zsuzsa

kozma.katalin.at.oszk.hu; szendrei.zsuzsa.at.oszk.hu